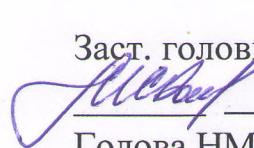

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заст. голови НМК 1

 М. С. Романов

Голова НМК 2

 Д. М. Крицький

Голова НМК 3

 Л. О. Філіпковська

« 31 » серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи професійної україномовної комунікації
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальності: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

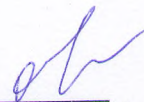
Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: *початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти,
перший (бакалаврський)*

Харків 2021 рік

Розробник: Медведь О. В., доцент каф. 801, к.філол.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри документознавства
та української мови (№ 801)

(назва кафедри)

Протокол № 14 від «24» 06 2021 р.

Завідувач кафедри к.філос.н., доцент
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

А. Є. Прилуцька
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>усі галузі знань, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> (код і найменування) Освітня програма <u>усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2021/2022
Індивідуальне завдання: <u>переклад самостійно обраного фрагменту наукового тексту (з англійської або російської мови) обсягом 6 тис. знаків.</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 48 / 90		<u>1</u> -й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год., самостійної роботи студента – 3		Лекції*
		<u>0</u> годин
		Практичні, семінарські*
		<u>48</u> годин
		Лабораторні*
		<u>0</u> годин
		Самостійна робота
	<u>42</u> годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48 / 42.

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення з особливостями усної та письмової професійної комунікації та використання професійної термінології в межах наукового стилю сучасної української літературної мови.

Завдання:

- ознайомлення з основними поняттями функціональної стилістики та лексикології;
- набуття навичок усної та письмової професійної комунікації, а також навичок практичної роботи з науковими термінами обраного фаху;
- підвищення загального рівня професійної та мовної культури, розвиток мовленнєвого чуття.

1) Загальні компетентності (ЗК):

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність працювати у команді;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

2) Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- здатність реалізовувати творчий та інноваційний потенціал у проектних розробках в професійній діяльності.

Програмні результати навчання: в результаті засвоєння курсу «Мовні компетентності (Основи професійної україномовної комунікації)»

- вільно спілкуватися з професійних питань усно і письмово державною та іноземною мовою, включати знання спеціальної термінології та навички міжособистісного спілкування.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу «Основи академічного письма» є базою для досягнення фахових компетентностей згідно зі стандартом спеціальності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Стильова диференціація української мови. Науковий стиль української мови. Усна професійна комунікація.

Тема 1. Мова як суспільне явище. Основні функції мови. Українська національна та літературна мова. Мовна норма. Мовна норма як історичне явище.

Тема 2. Стильова диференціація української мови. Загальні позамовні та власне мовні ознаки наукового стилю. Історія розвитку наукового стилю української літературної мови.

Тема 3. Види оброблення науково-технічної інформації (план, тези, конспект, реферат, анотація, курсовий та дипломний проекти, автореферат). Поняття про інформаційне «згортання».

Тема 4. Мова і професія. Основні норми усного професійного мовлення. Мовний етикет усного професійного спілкування.

Види та жанри усного професійного спілкування. Лекція, наукова доповідь, наукова дискусія.

Тема 5. Словник професійного мовлення. Терміни та «терміноїди». Номен.

Тема 6. Шляхи збагачення української термінології. Інтернаціоналізм. Роль іншомовних термінів та інтернаціоналізмів у мові фахівця.

Деякі особливості правопису запозичених термінів.

Тема 7. Особливості творення нових термінів. Термінологізація, детермінологізація, транстермінологізація.

Тема 8. Синонімія, омонімія та паронімія в системі професійного мовлення. Гіперо-гіпонімія.

Модульний контроль № 1.

Змістовий модуль 2. Писемна професійна комунікація.

Тема 9. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника та прикметника у професійному мовленні. Займенник у професійному мовленні фахівця.

Тема 10. Особливості запису цифрової інформації у текстах за обраним фахом.

Тема 11. Графічні скорочення. Стандартні графічні скорочення в сучасних документах.

Тема 12. Особливості вживання дієслів, дієслівних форм і прислівників: термінологічний аспект. Службові частини мови в ділових документах: термінологічний аспект.

Тема 13. Особливості синтаксичної організації наукових текстів. Особливості синтаксичної організації наукових текстів за спеціальністю.

Тема 14. Поняття перекладу. Види перекладу. Особливості перекладу термінів.

Тема 15. Лексичні та граматичні труднощі перекладу фахових текстів українською мовою. Термінологічні паралелі. Державні вимоги до укладання наукових текстів.

Тема 16. Автоматизовані системи перекладу. Редагування фахових текстів після автоматизованого перекладу.

Модульний контроль № 2.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Стильова диференціація української мови. Науковий стиль української мови. Усна професійна комунікація.						
Тема 1. Мова як суспільне явище.	6	1	2			3
Тема 2. Стильова диференціація української мови.	5	1	2			2
Тема 3. Види оброблення науково-технічної інформації.	6	1	2			3
Тема 4. Мова і професія.	5	1	2			2
Тема 5. Словник професійного мовлення.	5	1	2			2
Тема 6. Шляхи збагачення української термінології.	6	1	2			3
Тема 7. Особливості творення нових термінів.	6	1	2			3
Тема 8. Синонімія, омонімія та паронімія в системі професійного мовлення.	6	1	1			3
Модульний контроль 1.			1			
Разом за змістовим модулем 1.	45	8	16			21
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Писемна професійна комунікація.						
Тема 9. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника та прикметника у професійному мовленні.	6	1	2			3
Тема 10. Особливості запису цифрової інформації у текстах за обраним фахом.	5	1	2			2

Тема 11. Графічні скорочення.	6	1	2			3
Тема 12. Особливості вживання дієслів, дієслівних форм і прислівників: термінологічний аспект.	5	1	2			2
Тема 13. Особливості синтаксичної організації наукових текстів.	5	1	2			2
Тема 14. Поняття перекладу в контексті професійної комунікації.	6	1	2			3
Тема 15. Лексичні та граматичні труднощі перекладу фахових текстів українською мовою.	6	1	2			3
Тема 16. Автоматизовані системи перекладу.	6	1	1			3
Модульний контроль 2.			1			
Індивідуальне науково-дослідне завдання	—	—	—	—	—	—
Разом за змістовим модулем 2.	45	8	16			21
Контрольний захід – залік						
Усього годин	90	16	32			42

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Мовна норма.	2
2.	Загальні позамовні та власне мовні ознаки наукового стилю.	2
3.	Види оброблення науково-технічної інформації (план, тези, конспект, реферат, анотація, курсовий та дипломний проекти, автореферат).	2
4.	Види та жанри усного професійного спілкування. Лекція, наукова доповідь, наукова дискусія.	2
5.	Терміни та «терміноїди». Деякі особливості правопису запозичених термінів.	2
6.	Шляхи збагачення української термінології.	2
7.	Особливості творення нових термінів.	2
8.	Синонімія, омонімія та паронімія в системі професійного мовлення. Модульний контроль № 1.	1
9.	Модульний контроль № 1	
10.	Іменник та прикметник у професійному мовленні фахівця.	2
11.	Особливості запису цифрової інформації у текстах за	2

	обраним фахом	
12.	Графічні скорочення в сучасних документах.	2
13.	Особливості вживання дієслів, дієслівних форм і прислівників: термінологічний аспект.	2
14.	Особливості синтаксичної організації наукових текстів за спеціальністю.	2
15.	Поняття перекладу.	2
16.	Лексичні та граматичні труднощі перекладу фахових текстів українською мовою.	2
17.	Автоматизовані системи перекладу.	1
18.	Модульний контроль № 2.	1
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Мовна норма як історичне явище.	3
2.	Історія розвитку наукового стилю української літературної мови.	2
3.	Поняття про інформаційне «згортання».	3
4.	Мовний етикет усного професійного спілкування.	3
5.	Номен.	2
6.	Деякі особливості правопису запозичених термінів.	3
7.	Гіперо-гіпонімія.	3
8.	Займенник у професійному мовленні фахівця.	3
9.	Особливості узгодження числівників з іменниками.	2
10.	Стандартні графічні скорочення в сучасних документах.	3
11.	Службові частини мови в ділових документах: термінологічний аспект.	3
12.	Особливості синтаксичної організації наукових текстів за спеціальністю.	3
13.	Особливості перекладу термінів.	3
14.	Державні вимоги до укладання наукових текстів.	3
15.	Редагування фахових текстів після автоматизованого перекладу.	1
	Разом	42

7. Індивідуальні завдання

Укладання словника фахових термінів.

8. Методи навчання

Навчання за допомогою пояснювально-ілюстративного матеріалу (лекція), практичного матеріалу (практичні завдання); робота з навчально-методичною літературою. Технологія змішаного навчання.

8. Методи контролю

Усне та письмове опитування (поточний контроль, проміжний контроль - модульні контрольні роботи та підсумковий контроль – залік), тестовий контроль.

10. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

10.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...3	8	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...3	8	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Індивідуальне завдання	0...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з чотирьох питань, теоретичного й трьох практичних, максимальна кількість балів за кожне питання – 25 балів (сума 100 балів).

10.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- знання адаптованих основних понять функціональної стилістики та лексикології;
- знання понад 60% контрольних елементів правопису термінів за фахом,
- знання понад 60% контрольних елементів лексико-семантичних ознак термінів за фахом;
- знання понад 60% контрольних елементів редагованого професійного тексту.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- розпізнавання професійних термінів, переклад і редагування професійних текстів.

10.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру:

«Зараховано»

(А, 90–100 балів, відмінно) заслуговує студент, який:

- показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу – адаптованих основних понять функціональної стилістики та лексикології;
- надав понад 90% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо правопису термінів за фахом;
- надав понад 90% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо лексико-семантичних ознак термінів за фахом;
- надав понад 90% правильних відповідей на контрольні елементи питання контрольних елементів редагованого професійного тексту;
- проявив творчі здібності в розумінні й використанні навчально-програмного матеріалу.

(В, 83–89, дуже добре; С, 75–81, добре) заслуговує студент, який:

- показав належні знання навчально-програмного матеріалу адаптованих основних понять функціональної стилістики та лексикології;
- дав понад 75–89% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо правопису термінів за фахом;
- дав понад 75–89% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо лексико-семантичних ознак термінів за фахом;
- надав понад 75–89% правильних відповідей на контрольні елементи питання контрольних елементів редагованого професійного тексту;
- проявив здібність до самостійного поповнення знань в процесі професійної діяльності.

(D, 68–74, задовільно; E, 61–67, достатньо) заслуговує студент, який:

- показав достатні знання навчально-програмного матеріалу адаптованих основних понять функціональної стилістики та лексикології;
- дав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо правопису термінів за фахом;
- дав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи питання щодо лексико-семантичних ознак термінів за фахом;
- надав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи питання контрольних елементів редагованого професійного тексту;
- показав знання навчально-програмного матеріалу з курсу в обсязі, необхідному для майбутньої роботи за спеціальністю;

«Не зараховано» (FX, 35–60, незадовільно) заслуговує студент, який:

- показав низький рівень знань навчально-програмного матеріалу з курсу;
- надав менше 60% правильних відповідей на контрольні елементи щодо правопису термінів за фахом, лексико-семантичних ознак термінів за фахом;
- допустив принципові помилки при виконанні поточних і підсумкових контрольних завдань.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. для студентів техн. спец. ден. та заоч. форм навчання / Є. В. Дмитренко ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. інт", 2013. - 60 с.

http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Dmytrenko_Ukrayinska_Mova.pdf

2. Сучасна українська мова : зб. вправ і завдань для практ. занять / О. В. Плахоніна, О. Л. Плетнева ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Х. - Нац. аерокосмічний ун-т "ХАІ", 2009. - 108 с.

<http://library.khai.edu/library/fulltexts/m2009/Suchasna%20ukrayinsika%20mova.pdf>.

3. Навчально-методичне забезпечення дисципліни " Українська мова (за професійним спрямуванням)" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т"; Медведь О.В. - Харків, 2019. - 63 с. - http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/703_Ukrayinsk_Mmova.pdf

4. Сучасна українська мова : метод. рек. до вивч. курсу для студентів гуманітар. ф-ту за спец. "Прикладна лінгвістика" / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т"; уклад. О.В. Медведь. - Х. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2004. - 28 с.

<http://library.khai.edu/library/fulltexts/m2004/Suchasna%20ukrayinsika%20mova.pdf>

12. Рекомендована література

Базова

1. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посібник-практикум / Г.Л.Вознюк та інші. – Львів: Вид. Львівської політехніки, 2020. – 324 с.

2. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. для студ. техн. спец. ден. та заоч. форм навчання / Є. В. Дмитренко ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. інт". – Х: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2013. – 60 с.

3. Українська мова за професійним спрямуванням : Навчальний посібника для підготовки до іспитів. – Київ : «Центр учбової літератури», 2015. – 186с.

4. Українське ділове мовлення : фахове і нефахове спілкування : навч.-метод. посіб. / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк. – БАО, 2010. – 480 с.

5. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж ; М-во освіти і науки України. – Київ: Правова єдність, 2009. – 296 с.

6. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. О. Мацюк, Н. І. Станкевич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – 4-те вид. – Київ: Каравела, 2012. – 352 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми українського термінознавства : підруч. / М. С. Зарицький ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. Ін-т". – Київ : ІВЦ "Видавництво "Політехніка" : ТОВ "Фірма "Періодика", 2004. – 128 с.

2. Українська мова : енциклопедія / НАНУ; Ін-т мовознавства ім. Потебні ; Ін-т української мови ; ред. В. М. Русанівський та інш. – 3-тє вид., зі змінами і доп. – Київ: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

3. Українська мова : практикум : навч. посіб. / Г. О. Козачук. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Вища школа, 2008. – 414 с.

4. Українська мова : схеми, таблиці, тести / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська. – Львів : Світ, 2005. – 304 с.

5. Український правопис : / Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. – стер. вид. – Київ : Наукова думка, 2008. – 288 с.

6. Український правопис : / Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. – стер. вид. – Київ : Наукова думка, 2020. – 392 с.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.mova.info .

2. Український правопис [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.pravopys.net.

3. Російсько-українські словники [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.r2u.org.ua .

4. Словники он-лайн [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.rozum.org.ua.

5. Словники України [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.

6. Електронні версії словників термінографічної серії. – Режим доступу : tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Тер–«СловоСвіт» [Електронний ресурс].

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovyk.net>.

8. Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського[Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://krym.linux.org.ua>.

9. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua>.

10. Українська мова : Енциклопедія [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>.